

Իբրեւ 'ի քառասուն ամաց հետէ թագաւորելով սորա՝ լցեալ էր յայսմ ժամանակի զարեւմուտս հոչակաւ գործոց իւրոց քաղաքականաց եւ պատերազմականաց, պէսպէս Բաղդիւ, եւ առաւել եւս հակառակութեամբն ընդ Քահանայապետին Հռովմայ եւ ընդ Իտալացիս, տենչիւ համաշխարհական ինքնակալութեան, համարելով զինքն օրինաւոր յաջորդ նախնի միապետ կայսերաց Հռովմայ. 'ի վերջոյ ուրեմն պարտեալ կամ պարտասեալ, զիջեալ եւ 'ի հաշտութիւն ընդ սոսա, եւ հասեալ 'ի ծերութիւն կորովի, փայլէր ալեօքն եւ արքունական փառօք: Ի միում ժամանակի 'ի յետին քսան ամս, երկոքին սոքա՝ Փրետրիկ յարեւմուտս, Սալահէտտին յարեւելս՝ անհակառակ առաջին մեծք եւ հզօր անձինք էին, գերագանցեալք քան զյոգունս 'ի նախորդաց եւ 'ի յաջորդաց իւրեանց, 'ի քաջութեան, 'ի վարչութեան եւ յիշխանասիրութեան: Այս ամենայն յայտնի է պատմագիտաց. այլ ոչ եւ այն, զի 'ի ժամանակի խոնարհելոյ արեւու նոցին (մին † յամի 1190, միւսն 'ի 1193), ամբառնայր մերոյս Լեւոնի՝ իբրեւ յերկոցուն միջի, եւ նովիմքք Բարեմասնութեամքք եւ կարողութեամքք ոգւոյ, մեծ ոմն 'ի միջի մեծաց եղանիւր, ինքն *Լեւոնականն* այն Պարոն Հայոց. միայն չափաւորութեամբ թուոյ հպատակացն եւ տարածութեան երկրին կրսեր, այլ ոչ հանճարովն եւ արութեամբ. իսկ ղիտմամբ նպատակին եւ 'ի նոյն հասանելով, ճգամքք եւ ճարտարութեամբ, ազնուագոյն եւս փառասէր եւ գերագունի կատարող գործոյ:Վաղու իսկ այսմ նպատակի ուշ ունելով, եւ գիտելով՝ զի բռնաբար կամ անձամբ անձին շուք դնել՝ ոչ ինչ է պատուական, այլ որ վեհից վկայութեամբ եւ ընծայմամբ լիցի տուեալ, մանաւանդ ըստ աւատական օրինաց ժամանակին. եւ զի առ այս՝ հարկ է հաւանեցուցանել գնոսա, նախ՝ արդեամքք, եւ բաւական թագաւորութեան կալուածս եւ իշխանս ընդ ձեռամբ ունելով, ըստ այնց ժամանակի օրինաց արեւմտեայց, (գորոց հրահանգս տեսանէր նրբագոյնս քան զասիականացն), եւ ապա թէ խնդիր առնել բանիւ. գուն գործեաց 'ի սկզբանն ընդարձակել զսահմանս հայրենի տէրութեանն, կալեալ անթողլի՝ զմիջոց լերանց Տաւրոսի եւ զծովուն, եւ տարածեալ զոլորտսն ընդ արեւմուտս՝ անդր քան զգետահովիտ Կալիկադոնսի, այն է Քարայնոյն Կիլիկիոյ, առ փոքր փոքր եհաս մինչեւ 'ի ծոցն Պամփիլիոյ եւ 'ի մեծ քաղաքն Ատալիա, եւ անցեալ ընդ լեւնակոդմն, որպէս տեսաքս, անդր քան զԻսաւրիա, ագուռեաց զՏիանա եւ զԱռակլի. կասեցուցեալ յայսմ կողմանէ՝ զոչ տկար տէրն Իկոնիոյ եւ Փոքրուն Ասիոյ, այլ յայնժամ ներքեւեալ վասն առտնին